

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.899/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Lippai Ügyvédi Iroda (I-IV. rendű felperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. Lippai Pál Gábor ügyvéd) által képviselt I.r. felperes (I. rendű felperes címe) I. rendű, II.r. felperes (II.r. felperes címe.) II. rendű, III.r. felperes (III.r. felperes címe.) III. rendű, a Lippai Ügyvédi Iroda (I-IV. rendű felperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. Ridegné dr. Hegyesi Szabina ügyvéd) által képviselt IV.r. felperes (IV.r. felperes címe.) IV. rendű és a Hegyvári Ügyvédi Iroda (V. rendű felperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. Hegyvári Sándor ügyvéd) által képviselt V.r. felperes (V.r. felperes címe.) V. rendű felperesnek – a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. Szikla Gergely ügyvéd) által képviselt alperes alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 22. napján meghozott – a 2021. szeptember 28. napján kelt és 2021. október 16. napján jogerőre emelkedett 35.P.23.232/2020/23. és a 2021. december 2. napján kelt és jogerőre emelkedett 35.P.23.232/2020/32. számú végzéssel kijavított – 35.P.23.232/2020/21. számú ítélete ellen a felperesek 25. és az alperes 26. sorszámú fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, annak nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a kamatfizetés kezdő időpontját 2018. augusztus 17. napjára módosítja, továbbá az I. rendű felperesnek fizetendő perköltség összegét 1.118.954 (egymillió-száztizennyolcezer-kilencszázötvennégy) forintra, a II. és a IV. rendű felperesnek teljesítendő személyenként 260.987 (kétszázhatvanezer-kilencszáznyolcvanhét) forintra, a III. és az V. rendű felperesnek fizetendő személyenként 279.737 (kétszázhetvenkilencezer-hétszázharminchét) forintra felemeli, az állam terhén maradó illeték összegét 37.500 (harminchétezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 162.173 (százhatvankétezer-százhetvenhárom) forint, a II. és a IV. rendű felperesnek személyenként 11.519 (tizenegyezer-ötszázötvenkilenc) forint, a III. és az V. rendű felperesnek személyenként 40.544 (negyvenezer-ötszáznegyvennégy) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperesek a viszontkereset ismeretében módosított kereseteikben az alperest 47.720.009 forint és ezen összegből 20.981.271 forint után 2016. február 3-tól, 2.527.542 forint után 2016. február 11-től, 2.961.196 forint után 2016. március 7-től, 4.300.000 forint után 2018. június 13-tól, 16.950.000 forint után 2018. augusztus 16-tól a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérték kötelezni azzal, hogy a követelés 4/8 részben az I. rendű, személyenként 1/8 részben a II., a III., a IV. és az V. rendű felperest illeti.

[2] A kereseteiket a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 7:1.-3.§-ára, 7:65.§ (2) bekezdésére, 6:48.§-ára, 6:579.-580.§-ára alapították.

[3] Az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó tényekként előadták, hogy néhai személyl örökhagyó 2014. március 21-én elhunyt. A hagyatékát közjegyző neve közjegyző a 11033/Ü/365/2014/22. számú, 2015. november 19-én jogerőre emelkedett hagyatékátadó végzéssel az alperesnek mint szükségképpen örökösnek adta át. A felperesek az örökhagyó anyai nagyanja testvérének és anyai nagyapja testvérének a leszármazói, és így a dédszülei jogán a törvényes örökösei. Az alperesnek a hagyatékából 53.835.778 forint bevétel volt és 6.115.769 forint kiadása keletkezett. A felperesek 2020. szeptember 28-án az alperest a fizetésre felszólították, de az alperes a peren kívüli teljesítéstől elzárkózott.

[4] Az alperes az írásbeli ellenkérelmében érdemben védekezve a felperesek korábbi elsődleges és másodlagos kereseteit vitatta. Viszontkeresetet terjesztett elő és 6.115.769 forint megfizetésére az I. rendű felperest 4/8, a II., a III., a IV. és az V. rendű felperest 1/8-1/8-1/8-1/8 részben kérte kötelezni. A módosított ellenkérelmében a kereseti kérelmeket a tőkekövetelésre nézve elismerte, a kamatfizetés iránti részében keresetek elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy jóhiszemű álörökösként és jóhiszemű jogalap nélküli birtokosként a megbízás nélküli ügyvitel szabályai alapján, a Ptk. 6:585.§ (4) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelési szerződés analóg alkalmazása folytán, a Ptk. 6:312.§ (2) bekezdésére, 6:314.§ (2) bekezdésére és 6:322.§ (2) bekezdésére figyelemmel a hagyaték kiadása még nem vált esedékessé, a felperesek törvényes örökösi minőségének bírósági megállapításáig nem eshet késedelembe, ezért kamatfizetés sem terheli.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. - V. rendű felpereseknek mint néhai személyl törvényes örököseinek 47.720.009 forint tőkét, és a tőkeösszeg után 2021. augusztus 25. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát azzal, hogy az I. rendű felperes a tőkeösszeg és járulékai 4/8, míg a II. - V. rendű felperesek a tőkeösszeg és járulékai személyenkénti 1/8 hányadára jogosultak.

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 277.063 forint, a II. és a IV. rendű felperesnek személyenként 50.516 forint, a III. és az V. rendű felperesnek személyenként 69.266 forint perköltséget.

Megállapította, hogy a feljegyzett 74.195 forint mérsékelt illetéket az állam viseli.

Az ítélet jogerőre emelkedését követően megkeresni rendelte az I., a III. és az V. rendű felperes lakóhelye szerint illetékes állami adóhatóságot a fölslegesen megfizetett eljárási illeték visszafizetése iránt.

Az ítéletét a tőkeösszeg vonatkozásában előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

[6] A döntését a Ptk. 7:1.-3.§-ára, 7:65.§-ára, 6:579.-580.§-ára, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 362.§ (1) bekezdés c) pontjára alapította.

[7] A határozatát a fellebbezett körben azzal indokolta, hogy az alperes a hagyatéki vagyon helyébe lépő érték után a Ptk. 6:48.§ (1) bekezdése alapján objektív jogkövetkezményként, a felróhatóságtól függetlenül köteles késedelmi kamatot fizetni. A felperesek a perindítást megelőzően az alperesnek küldött, a keresetlevélhez is csatolt okiratokkal a törvényes örökös minőségüket kétséget kizáróan nem igazolták. A hiányzó okiratok másolatát a bíróság felhívására 2021. augusztus 6-án csatolták. Az alperes az okiratok alapján győződött meg arról, hogy az elismert követelés erejéig a felperesek rovására jogalap nélkül gazdagodott. A követelés érvényesítését megalapozó okiratokat 2021. augusztus 25-én vette át, így a gazdagodása után ezen időponttól köteles késedelmi kamatot fizetni.

[8] A felperesek (a kamatfizetés kezdő időpontját kivéve) szinte teljes mértékben pernyertessé váltak. Ezért a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek jogi képviselőinek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2.§ (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján megállapított mérsékelt összegű ügyvédi munkadíja, a 15.776 forint útiköltség, valamint az I., a III. és az V. rendű felperesek által lerótt – az alperesi elismerés miatt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 58.§ (1) bekezdés ac) pontja alapján mérsékelt összegű – 150.000 forint illeték megfizetésére a hagyatékból való részesedés arányában.

[9] Megállapította, hogy a II. és a IV. rendű felperes személyes költségfeljegyzési joga alapján feljegyzett 37.500 forint mérsékelt illetéket az alperes személyes illetékmentessége miatt az állam viseli. A Pp. 88.§ (1) bekezdése alkalmazásával ugyancsak az állam viseli a viszontkereset folytán felmerült 36.695 forint illetéket, mert a felperesek azonnal, védekezés nélkül elismerték az igényt, amelyet az alperes költségek okozása nélkül, beszámításként is érvényesíthetett volna.

[10] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

[11] A felperesek a jogorvoslati kérelmükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és az I. rendű felperesnek fizetendő perköltség 1.143.944 forintra, a II. és a IV. rendű felperesek részére teljesítendőnek személyenként 260.987 forintra, a III. és az V. rendű felpereseket illetőnek személyenként 285.992 forintra történő felemelését, valamint a kamatfizetés kezdő időpontjának 2018. augusztus 17. napjára való módosítását kérték.

[12] A fellebbezésüket azzal indokolták, hogy az alperes a perben ellenkérelmet terjesztett elő, és csak a második érdemi tárgyaláson ismerte el a főkövetelést. A felperesek túlnyomó részben pernyertesek lettek, az ügyvédi munkadíjat nem az elsőfokú ítéletben írt R. 2.§ (1) bekezdése, hanem a 3.§ (2) bekezdés b) pontja alapján érvényesítették. A jogi képviselő a keresetlevélén kívül három további iratot nyújtott be a bíróságnak, és részt vett két érdemi tárgyaláson. A kifejtett munkájára, a tárgyalások számára, a ráfordított időre figyelemmel nem indokolt a felszámított ügyvédi munkadíj mérséklése. Az ügyvédi díjazás ezért az általános forgalmi adóval növelten 2.072.132 forint, az elsőfokú perköltség a 150.000 forint mérsékelt illetékkel és a 15.776 forint utazási költséggel együtt összesen 2.237.908 forint, amelynek 1/2 része a felperest, 1/8-1/8 része a II. - V. rendű felpereseket illeti.

[13] Tévesnek találták a törvényszék azon jogi álláspontját, hogy az alperes az érdemi tárgyalási szakban, az utolsó anyakönyv átadásakor győződött meg a követelés jogosságáról, és ekkor kellett kiadnia a hagyatékot. Már a keresetindítás előtti felszólító levél mellékleteivel kétséget kizáróan bizonyították, hogy van legalább egy természetes személy örökös, amely önmagában kizárja az alperes szükségképpen örökösi pozícióját.

[14] Hangsúlyozták, hogy a kamat a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint megilleti a felpereseket. Az alperesnek ki kell adnia a jogtalan „vagyon előnyt”, benne a dolog hasznait is, amely a pénz esetében a kamat. A kamat objektív jogkövetkezmény, amely az alperes rossz- vagy jóhiszeműségétől független [Ptk. 6:47.§]. A pénztartozás után csak akkor nem jár kamat, ha a törvény kivételt tesz. A hagyaték helyébe lépő pénz nem állami vagyon, nem is volt az állam tulajdona, mivel álörökösként került a hagyaték birtokába. Nincs olyan tiltó jogszabály, hogy a pénzkövetelést az állam peren kívül ne adhatná ki a jogosultnak.

[15] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a kamatfizetés iránti kereset elutasítását, és az alperes perköltségben marasztalásának a mellőzését kérte.

[16] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 6:48.§-át, 6:579-580.§-át, 7:1.§-át, és a Pp. 86.§ (1) bekezdését.

[17] Hangsúlyozta, hogy a perben jóhiszemű jogalap nélküli birtokosnak minősül. A PK 262. számú állásfoglalás szerint a teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökös e minőségét mindaddig igazolja, amíg a bíróság (jelen) peres eljárásban hozott jogerős határozatában másként nem határoz. A felperesek mint a hagyatéki eljárásban félként részt nem vett, az örökséget maguknak vindikáló örökösök az igényüket kizárólag a perben érvényesíthették. Akkor tarthattak igényt a hagyatékra, ha a törvényes örökösi minőségüket az elsőfokú eljárásban kétséget kizáróan igazolták. Az alperes kizárólag a törvényszék ítélete alapján köteles a hagyatékot az örökösöknek kiadni, az esedékesség napja a jogerős ítéletben meghatározott teljesítési határidő. Ebből eredően kamatfizetési kötelezettség csak akkor terheli, ha e teljesítési határidő eredménytelenül telik el.

[18] Arra is hivatkozott, hogy az alperes a perre nem adott okot, mert a peres felek a hagyaték tárgyáról peren kívül nem rendelkezhetnek. A peres eljárás perjogi következményeként a felperesi és az alperesi oldal szükségszerű perbe bocsátkozása mellőzhetetlen volt. A felperesek a törvényes örökösi minőségüket igazoló okiratokat a keresetlevélhez másolatban csatolták. A 2021. július 5-i tárgyaláson az eredeti okiratok teljeskörűen nem álltak rendelkezésre, azokat az alperes csak 2021 augusztusában vette át. A viszontkereset előterjesztése ezért szükségszerű volt. Mindebből eredően a perindítás a

feleken kívül álló okok miatt szükségszerű volt, így az alperes a Pp. 86.§ (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával nem kötelezhető a perköltség viselésére.

[19] A fellebbezési ellenkérelmekben a felek a perbeli ellenfél fellebbezte körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[20] A felperesek fellebbezése döntően alapos, az alperesé nem alapos.

[21] Az ítéltábla a jogorvoslati kérelmeket a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[22] Az alperes a viszontkereseti kérelem felperesi elismerését és a kereset leszállítását követően a viszontkeresetétől nem állt el, tehát azt változatlanul fenntartottnak kell tekinteni. Az elsőfokú bíróság az ítéletében – a határozat rendelkező részéből és az indokolásából is kitűnően – csak a keresetekről döntött, a viszontkeresetet a Pp. 204.§ (6) bekezdése és 341.§ (1) bekezdése ellenére nem bírálta el. Ebből következően az elsőfokú döntés a Pp. 341.§ (2) bekezdése alapján részítéletnek minősül, és azt a másodfokú bíróság is ekként bírálta felül. A viszontkeresetet pedig az elsőfokú bíróságnak újabb határozattal el kell bírálnia.

[23] Az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmények [Pp. 379-380.§] hiányában az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét – a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között [Pp. 370.§ (1) bekezdése] – érdemben bírálta felül. Az elsőfokú részítéletnek a tőkeösszeg megfizetésére kötelező, a mérsékelt illeték viseléséről, az állami adóhatóság megkereséséről szóló, és a határozatot a tőkeösszeg megfizetése tekintetében előzetesen végrehajthatónak nyilvánító rendelkezései a Pp. 358.§ (5) bekezdése alapján elsőfokon jogerőre emelkedtek, ezért azokat a másodfokú felülbírálat nem érintette.

[24] Annyiban helytálló az alperes jogorvoslati érvelése, hogy a birtokába került hagyatéki vagyontárgyaknak a jogerős hagyatékátadó végzés alapján a jóhiszemű jogalap nélküli birtokosa volt mindaddig, amíg a birtokot – az értékesítés miatt – át nem ruházta. A perben azonban maga adta elő, hogy a hagyatéki vagyontárgyak eladásából az utolsó, 16.950.000 forint összegű bevétel 2018. augusztus 16-án befolyt a számlájára (7. számú beadvány 6.-7. oldal, 4.-10. pont). A hagyatéki vagyontárgyak birtokának a hiányában pedig az alperes már nem a jogalap nélküli birtoklás, hanem – a törvényszék ítéletének elsőfokon jogerőre emelkedett, a tőkekövetelésben marasztaló rendelkezése szerint – a jogalap nélküli gazdagodás [Ptk. 6:579.§ (1) bekezdése és 6:580.§-a] szabályai alapján köteles a megtérítésre.

[25] A Ptk. 6:2.§ (1) bekezdése értelmében a jogalap nélküli gazdagodás önálló kötelemkeletkeztető tény. A vagyoni előny visszatérítése a Ptk. 6:35.§ (2) bekezdése alapján a gazdagodás időpontjában válik esedékessé. A nem vitatott összegű gazdagodás az alperesnél teljes egészében akkor következett be, amikor 2018. augusztus 16-án a hagyatékból származó utolsó bevétel is befolyt hozzá. A felperesek ezért 2018. augusztus 17-től a kifizetésig jogszerűen követelhetik az alperestől a vagyoni előnynek a Ptk. 6:48.§-a szerinti késedelmi kamatát is.

[26] A Pp. 86.§ (1) bekezdése alapján ha a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezésének előterjesztése nélkül elismeri, és a perre nem adott okot, a perköltségét az ellenfél téríti meg.

[27] A felperesek alperes perköltségében való marasztalásának eszerint két konjunktív feltétele van: egyrészt a perfelvételi szakban az érvényesített jog és a kérelem védekezés előterjesztése nélküli elismerése, másrészt az a körülmény, hogy az alperes a perre okot nem adott. Jelen perben e két konjunktív feltétel egyike sem áll fenn. Az alperes a felperesek eredeti elsődleges és másodlagos kereseteit is vitatta, érdemi védekezést és viszontkeresetet is előterjesztett (a 6. és 7. sorszámú beadványaiban). Másrészt az alperes a perre okot adott, midőn a felperesek – a perben is csatolt okiratokkal alátámasztott – felszólításának nem tett eleget. Amennyiben a követelés alátámasztásához az okiratok eredeti példányára tartott igényt, úgy nem volt akadálya, hogy a felperesektől azok bemutatását kérje. Az alperes azonban a követelés peren kívüli teljesítését megtagadva közölte, hogy a felperesek az igényüket csak bíróság előtt érvényesíthetik. A perben sem tudott megjelölni olyan jogszabályt, amely megtiltja, hogy a szükségtelen perindítás indokolatlanul felmerülő perköltsége megtérítésének az elkerülése végett a jogalap nélküli gazdagodást peren kívül visszatérítse. Mindezek miatt az alperes elsőfokú perköltségben történt marasztalása a Pp. 86.§ (1) bekezdése alapján nem volt mellőzhető.

[28] A törvényszék a felperesek jogi képviselőinek ügyvédi munkadíját a megbízási szerződésben kikötött díjazás esetén alkalmazható R. 2.§ (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján határozta meg és mérsékelte, miközben a jogi képviselők a díjigényüket az R. 3.§ (2) bekezdésére alapították. Az ítéltábla osztotta a felperesek azon fellebbezési érvelését, hogy a kereseti kérelmeknek a főkövetelést illető részbeni elismerése az ügyvédi munkadíj mérséklésére nem ad alapot, mert az alperes a perbeli védekezését csak a teljes bizonyítás lefolytatását követően változtatta meg, e perbeli cselekménye az eljárás időtartamát nem rövidítette le, a felperesi jogi képviselők perbeli tevékenységét nem egyszerűsítette le. A felperesek tehát jogszerűen igényelhetik az R. 3.§ (2) bekezdés b) pontja alapján megállapított 1.631.600 forint általános forgalmi adóval növelt összegeként számított 2.072.132 forint ügyvédi munkadíjat. Ezen összegből az érdekeltségük arányában az I. rendű felperesnek 1.036.066, a II., a III., a IV. és az V. rendű felperesnek személyenként 259.016 forint jár.

[29] Az 1.500.000 forint kereseti illetéket az elsőfokú bíróság 150.000 forintra mérsékelte. Az érdekeltségük arányában ebből az I. rendű felperesre 75.000 forint, a III. és az V. rendű felperesre 18.750-18.750 forint esik. A II. és a IV. rendű felperes részére engedélyezett részleges költségfeljegyzési jog folytán a további 37.500 forint kereseti illetéket az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott rendelkezése szerint az állam viseli.

[30] Mindezt az I. rendű felperest (1.036.066+75.000+7.888 forint útiköltség =) 1.118.954 forint, a II. és az V. rendű felperest (259.016+1971 forint útiköltség=) 260.987 forint, a III. és az V. rendű felperest (259.016+18.750+1971=) 279.737 forint elsőfokú perköltség illeti.

[31] Az elsőfokú bíróság ítéletében a viszontkeresetről nem döntött, ezért az arra tekintettel feljegyzett illeték viseléséről sem határozott. Erről a viszontkereset tárgyában hozott határozatában kell rendelkeznie.

[32] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben – az indokolás kiegészítésével – helybenhagyta.

[33] A fellebbezési eljárásban is döntően pernyertes felpereseknek az R. 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból (I. rendű felperes javára 46.075 forint, a II.-V. rendű felperesek javára személyenként 11.519 forint) és a fellebbezési illetékből (I. rendű felperes javára 116.098 forint, a III. és az V. rendű felperes javára 29.025 forint) álló másodfokú perköltségét az alperes köteles megtéríteni [Pp. 83.§ (1) bekezdése].

[34] A II. és a IV. rendű felperes részére engedélyezett, az illetékekre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt személyenként 29.025, és az alperes fellebbezésére le nem rótt 45.566 forint fellebbezési illetéket az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli [Itv. 5.§ (1) bekezdés a) pontja, 56.§ (1) bekezdése, Pp. 102.§ (6) bekezdése].

Budapest, 2022. március 24.

dr. Gyuris Judit s. k.
dr. Örkényi László s. k.

a tanács elnöke
bíró

dr. Kollár Zoltán s. k.
előadó bíró